

Context bij het raadsvoorstel: 'Een paleis voor de muziek. Een onderzoek naar de bouw en exploitatie van Muziekpaleis Tivoli Vredenburg'.

De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar het bouwtraject, de organisatieontwikkeling en de exploitatie van het Muziekpaleis. Daarbij heeft de rekenkamer zich vooral gericht op de actuele risico's voor de gemeente. Met risico's wordt bedoeld de kans dat de doelen vanuit het cultuurbeleid en de financiële resultaatverwachtingen van de gemeente niet uitkomen. De Rekenkamer wil een bijdrage leveren aan het creëren van helderheid over dit complexe dossier en aanbevelingen doen voor de toekomst. Met dit rapport wil de rekenkamer de raad ondersteunen bij te nemen besluiten, onder andere over structurele dekking van het exploitatietekort en de bouwkosten. Bovendien wil de rekenkamer de komende, eerste evaluatie van TivoliVredenburg in 2016 voeden met informatie.

De algemene conclusie van de rekenkamer is dat de exploitatie van TivoliVredenburg forse incidentele en structurele tegenvallers heeft, die deels veroorzaakt zijn door problemen met het gebouw en deels door de hoge (huisvestings)kosten. Bij gelijkblijvende programmering, activiteiten en subsidie is volgens de rekenkamer geen sluitende exploitatie mogelijk. Voor de gemeente is in meerjarig perspectief sprake van aanzienlijke financiële risico's. Verder concludeert de rekenkamer dat:

1. het Muziekpaleis TivoliVredenburg steeds duurder is geworden. In 2006 werden de kosten voor bouw en inrichting geraamd op € 98,6 miljoen, in 2015 gaat het om circa € 158 miljoen. Toekomstige risico's, gelet op de wijze van financiële dekking schat de rekenkamer in op ten minste € 9,6 miljoen (eenmalig);
2. de governance van de gemeente bij de realisatie van het Muziekpaleis onvoldoende effectief was. Er was geen goede balans tussen een verantwoorde bouw van het Muziekpaleis en de tijdige realisatie van een organisatie voor de exploitatie ervan;
3. het bouwproces onvoldoende was verbonden met de voorbereiding van de ingebruikname ervan. De nieuwe organisatie kwam te laat van de grond en kon daardoor onvoldoende betrokken worden bij het bouwproces. De nieuwe organisatie was nauwelijks voorbereid op het in gebruik nemen van het gebouw na oplevering;
4. de hoge ambities met het Muziekpaleis onhelder zijn uitgewerkt en onderbouwd. De culturele doelen van de gemeente met het Muziekpaleis zijn onvoldoende helder uitgewerkt en onderbouwd en niet toereikend voor de beoordeling van de subsidie aan TivoliVredenburg;
5. er sprake is van een complexe subsidierelatie en geen eenduidige sturing bij de subsidietoekenning. De subsidie is opgebouwd uit verschillende componenten en financiële afspraken en daardoor complex. De subsidietoekenning kende onvolkomenheden. Zo was de subsidie voor 2015 ontoereikend voor de uitvoering van het goedgekeurde activiteitenplan;

6. een financieel gezonde exploitatie van het Muziekpaleis om duidelijke keuzes en inzet vraagt voor de benutting van het gebouw en de verwerving van extra inkomsten. De exploitatie blijkt structureel duurder dan was ingeschat. Bij een gelijkblijvende programmering, activiteiten en subsidie is geen sluitende exploitatie mogelijk.

Voor een nadere toelichting op deze conclusies verwijzen we graag naar het rapport, waarin ook de onderliggende bevindingen zijn opgenomen.

In samenhang met deze conclusies wil de rekenkamer ook de aandacht vestigen op enkele bedrijfsmatige kenmerken van de huidige exploitatie van het Muziekpaleis door TivoliVredenburg. Het Muziekpaleis is groter dan de oude huisvesting van de muziekpartijen: meer zalen en 70% meer capaciteit. De kosten van het gebouw zijn circa 50% hoger uitgevallen, de kosten van de inrichting circa 80%. De totale huisvestingskosten zijn met bijna 70% gestegen in vergelijking met de situatie van de muziekpartijen in 2006. De huisvestingskosten zijn flink hoger in vergelijking met andere grote podia. Ten opzichte van deze podia zijn andere kosten, maar ook de eigen inkomsten echter lager. De huidige bezettingsgraad is ruim 60%. Per zaal gemiddeld is er drie keer per week een culturele activiteit. Krap twee keer per week wordt een zaalplaats bezet door een betalende bezoeker. Van de kosten per bezoeker subsidieert de gemeente 32%. Dat loopt op tot 42% wanneer de gemeente zou besluiten het verwachte exploitatietekort over 2015 te dekken.

De rekenkamer doet vier aanbevelingen, die zijn verwoord in voorliggende beslispunten.